

KONSERVIRANJE-RESTAVRIRANJE BAROČNIH POSLIKAV v kapelici Žalostne Matere Božje, Praproče

Kapelice in znamenja na podeželju pomembno sooblikujejo podobo slovenske kulturne krajine. Čeprav so večkrat spregledane in neopazne, imajo za lokalno okolje in prebivalstvo velik pomen - od religioznega, socialnega, do kulturnega in turističnega... Lastniki in lokalne skupnosti kapelice še vedno vzdržujejo, vendar so prevečkrat neprimerno obnovljene. S tem se izgublja njihova avtentičnost, pa tudi sledovi preteklih posegov.

Kapelica Žalostne matere Božje v Prapročah nad Polhovim Gradcem je nastala leta 1729, leto zatem pa je bila poslikana. Je znamenje zaprtega tipa s pravokotnim tlorisom in križno obokanim stropom. V njej je upodobljena žalujoča Marija in štirje angeli, mučilno orodje in na obokanem stropu Bog Oče. Pod naslikanim mučilnim orodjem je oltarna menza, v kateri je lesen kip Kristusa. Kljub številnim prenovam zunanjsčine je v notranjosti uspela obdržati prvotno podobo, kar jo uvršča med redko ohranjene primere baročno poslikanih kapelic.

Najbolj so bile poslikave poškodovane na zahodni steni, kjer je del ometa skupaj z barvno plastjo že odpadel, preostali del pa je bil zelo prhek in podvotljen. Ker gre na tej steni za vizualno osiromašen prizor, je bilo pomembno ohraniti vsak košček, ki je bil ključen za prepoznavanje motiva poslikave. Odstopljen in prhek omet je bil ustrezno utrjen in injektiran oziroma spojen z nosilcem. Sekundarni, s cementom kitani predeli so bili odstranjeni in nadomeščeni z novo, primernejšo apneno malto. Obnovljena je bila tudi špaleta vhoda, saj je bila pomanjkljivo obdelana med obnovitvenimi deli na zunanjsčini. Barvna plast je bila uprašena, zato je bilo potrebno pred čiščenjem površino predutrditi. Del poslikave nad leseno menzo (naslikano mučilno orodje) je bil prekrit z beležem, ki je bil med posegi odstranjen.

Kapelica je odprta proti severu, zato je zadrževanje vlage v njej povzročilo pojav različnih bioloških organizmov. Alge in lišaji so bili prisotni pri tleh, lokalni črni madeži po poslikavi in bakterijske (roza) lise pod stropom, kjer se zadržuje topel vlažen zrak. Vsi moteči organizmi so bili ustrezno odstranjeni z uporabo biocidnih sredstev.

Z izvedenimi posegi konservacije je bil zaustavljen propad dragocenega gradiva - baročne poslikave kapelice. V letu 2022 se načrtuje še izvedba t.i. podložne retuše, ki bo z »umikom poškodb v ozadje« omogočala boljše vizualno branje prizorov.

Slika 1: Osrednji prizor Žalostne matere Božje, pred posegi. (foto: Anja Novak)

Slika 2: Strop kapelice. (foto: Anja Novak)

Slika 3: Odstranjevanje alg v notranjosti. (foto: Anja Novak)

Slika 4: Utrjevanje barvne plasti. (foto: Anja Novak)

Slika 5: Detajl obraza Žalostne matere Božje pred posegi. (foto: Anja Novak)

Slika 6: Detajl obraza Žalostne matere Božje po posegih. (foto: Anja Novak)

Slika 7: Kitanje poškodb. (foto: Anja Novak)

Slika 8: Kapelica Žalostne matere Božje v Prapročah. (foto: Anja Novak)